

GENERALUL TEODOR CAVALER DE SERACIN-UN PRECURSOR AL MARI UNIRI DIN 1918 ÎN CADRUL GRANIȚEI BĂNĂȚENE

Preot Petru-Cristian Ciric

GENERAL THEODOR KNIGHT OF SERACIN - A PRECURSOR OF THE GREAT UNION FROM 1918 IN THE BANAT'S BORDER

Abstract: Celebrating the Centenary of the Great Union on December 1, 1918, it is appropriate to evoke, even on a few occasions, the facts and persons from these lands, who have contributed in one area or another to the fulfillment of this millenary Romanian ideal. From this historical synthesis we hold that the consciousness of national identity and unity has settled in the history of the Romanian people as a well-defined constant for whose accomplishment they fought and sacrificed their most sovereign sons. Regardless of which domain they have activated, and whatever functions they have fulfilled, the conscience of debt has been harmoniously aligned with the ideal of national unity. Such a pattern written with gold letters in the history of the Banat' border remains as a historical testimony, along with many others, and that of General Theodor Knight of Seracin.

Keywords: centenary, Great Union, contributed, national, unity

Sărbătorind centenarul Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918, se cuvine să evocăm, chiar și numai în câteva rânduri, faptele și persoanele de pe aceste meleaguri, care și-au adus contribuția, într-o zonă sau alta, la împlinirea acestui milenar ideal românesc.

S-a spus deosebit de sugestiv și plastic că „un moment istoric emoționant este acela de la 1 noiembrie 1872, când colonelul Ion Stanoilovici, ultimul comandant al regimentului confiniar româno-bănățean nr. 13 din Caransebeș, a îmbrăcat în doliu drapelul sub faldurile căruia bravii grăniceri români, timp de un secol, au dus faima „nației lor” departe, peste hotare dovedind vreme de 100 de ani ca ei „grănicerii” au luptat corect și cinstit, pe toate fronturile create de imperiul habsburgic, păstrându-și întreaga demnitate de ostași. Un secol „granița” a purtat emblematic faima milenară, conferind oamenilor săi conștiința unei anume distincții, conștiința că reprezintă o categorie socială

aparte. Sentimentul acesta a fost cu abilitate cultivat și exploatat de vremelnica stăpânire... Realitatea a fost însă alta, mai complicată și mai profundă, mai dramatică și mai puțin dezbătută în istoriografia noastră. Dincolo de aspectele fastuase ale vieții militare care, firește, s-au impus zgomotos în atenția lumii din afară, și dincolo din ceea ce ne pot spune „pecețile” purcese din cancelariile imperiale, la o mai severă cercetare aflăm adevăratul filon robust și peren, din care s-a alimentat viața oamenilor acestui pământ. Premisele unei vieți românești n-au lipsit niciodată din conștiința „grănicerilor bănățeni”¹, căci „originea română a limbii și a poporului român... înainte de a o recunoaște umaniștii români, italieni, germani, polonezi, o știa poporul român și de la el au învățat-o cărturarii străini și nu invers... Conștiința de neam a fost o realitate vie, neîntreruptă, chiar dacă manifestarea ei nu e surprinsă în scris decât uneori. Românii, zice cronicarul, oriunde s-ar afla, „dintr-o fântână au izvorât și cură”².

Aici, în „Granița Bănățeană, așezările se păstrează în milenara lor vatră, călcată, strivită de nenumărate ori și renăscută, refăcută de tot atâtea ori. Aici a trăit o populație liberă, cu organizațiile ei, cu cnezii și voievozii ei, cu tradițiile ei, cu acel „jus valachicum” afirmat și confirmat de regi și împărați. Aici a trăit o populație liberă, între două împărății cu hotare nestatornice... Ținut curat românesc. Infiltrațiile străine nu i-au alterat caracterul etnic. Nici prozelitismul religios nu i-a schimbat configurația. Aici n-au fost nici catolici, nici calvini, nici „uniți”. Aici exploatarea socială a luat forme diferite și deosebite de cele cunoscute în alte ținuturi bănățene. Confiniul nr.13 sau granița militară a fost fâșia de pământ bănățean, cu populație militarizată pe baze feudale... o armată ieftină și disciplinată pentru paza internă și pentru paza hotarului împotriva invaziilor otomane”³.

Din această sinteză istorică reținem că, conștiința identității și unității naționale s-a plămădit în istoria poporului român ca o constantă bine determinată pentru a cărei înfăptuire au luptat și s-au jertfit cei mai vrednici fii ai săi.

Indiferent în ce domeniu au activat și indiferent ce funcții au îndeplinit, conștiința datoriei s-a îngemănat armonnic cu idealul unității naționale.

Un astfel de model înscris cu litere de aur în istoria Graniței Bănățene rămâne ca mărturie istorică, alături de mulți alții, și cel al generalului *Teodor cavaler de Seracin*.

Teodor Seracin s-a născut la 5 ianuarie 1836 în Caransebeș, provenind dintr-o familie de militari originară din Ruieni (azi Turnu-Ruieni). Tatăl său, Ion Seracin, a fost sublocotenent în Regimentul de graniță nr.13 româno-bănățean, iar fratele lui mai mare, Iosif Seracin, s-a dedicat tot carierei militare, ajungând la gradul de locotenent colonel.

¹ Prot. Dr. Marcu Bănescu, „Granita Banateană” și Unirea din 1918, în rev. Mitropolia Banatului, nr. 10-12/1978, pag. 586.

² Ștefan Pascu, *Ideea, tendințele și lupta pentru unitate a poporului român*, în vol. „Desăvârșirea unificării statului național român”, București, 1968, pag.5.

³ Prot. Dr. Marcu Bănescu, op.cit., pag. 587.

Teodor Seracin a urmat cursurile Școlii naționale grănicerești din Caransebeș, pe care, absolvindu-le cu rezultate foarte bune, i s-a acordat dreptul de a urma cursurile Academiei

Militare din Wienerneustadt pe care le-a absolvit în anul 1854. Ocupă funcția de comandant de pluton și nu după mult timp, pe cea de comandant de divizie. A activat la Viena în Ministerul de Război și la Institutul Geografic al armatei, precum și profesor de tactică la Academia Militară.⁴

A luat parte la mai multe campanii de luptă între 1864-1878, dovedindu-și experiența și calitățile militare la superlativ, încât, în semn de apreciere, i s-a acordat Crucea de cavaler al ordinului Leopold, precum și titlul nobiliar de cavaler, iar mai târziu, recunoscându-i-se activitatea excepțională de comandant al Regimentului 41 Infanterie din Cernăuți, i s-a acordat

„Crucea de comandor al ordinului Franz Iosif”. Presa vremii immortalizează entuziasmul acestui eveniment festiv, arătând că „seara târziu, întregul regiment, cu făclii în mână s-a oprit în fața comandantului lor și în sunetul fanfarei militare și a strigătelor de „ura”, soldații, la comanda comandanților de unități s-au rânduie în așa fel încât cu torțele aprinse ce le purtau în mână au scris „Seracin”. Cernăuțiul este în plină sărbătoare, deoarece unui confrate al lor i se recunoșteau meritele și virtuțile. La această frumoasă manifestare, colonelul Seracin a răspuns în cuvinte puține dar semnificative că el este „numai purtătorul acestui ordin, meritele sunt însă ale militarilor din regiment”⁵. În acest cadru sărbătoresc, în semn de simpatie, compozitorul Constantin cavaler de Buchental, i-a dedicat o piesă din folclorul bănățean pe care a numit-o „Hora lui Seracin”⁶.

După 43 de ani de carieră militară, cu grad de general și de locotenent mareșal campestru, Teodor Seracin se retrage la pensie, invocând motive de sănătate. comandantul Corpului 10 Armată, a scris pe cererea de pensionare următoarea rezoluție: „Feldmareșalul locotenent cavaler de Seracin are un serviciu lung și întitdeauna excelent. A fost de multe ori elogiât și în repetate rânduri decorat pentru prestările excepționale în serviciu. Cer pentru ferdmareșalul locotenent numit, ca la trecerea în pensie să primească aprecieri laudabile de la forurile cele mai înalte”. La rândul său, împăratul a scris pe raport următoarele: „Feldmareșalul locotenent Teodor de Seracin, Comandantul Diviziei, se va trece în pensie la cererea acestuia. Cu această ocazie aduc la cunoștință aprecierea și mulțumirea mea”⁷.

Ca pensionar, Teodor Seracin se stabilește în Caransebeș, punându-se în slujba vieții culturale și bisericești, cu același devotament și cu aceiași abnegație cu care s-a dedicat carierei militare. Aceasta înseamnă că titlurile nobiliare și

⁴ Colonel Liviu Groza, Teodor Seracin în vol. Oameni care au fost, editia a II-a, Lugoj, 1995, pag. 30

⁵ Colonel Liviu Groza, Generalul Teodor cavaler de Seracin, în vol. Biserica „Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul” din Caransebeș, necropolă a personalităților de seamă din Banat, Ed. Diecezană Caransebeș, 2008, pag. 140-141.

⁶ Idem, pag. 141-142.

⁷ Ibidem, p.142.

militare pe care le-a dobândit în cadrul Graniței Bănățene nu l-au împiedicat să rămână devotat simțămintelor românești și bisericești în care l-a format, copil fiind, mama sa, Maria, și școala...

Pentru a înțelege mai bine modul în care a fost cultivat în decursul istoriei idealul identității și unității naționale, se cuvine să precizăm că acesta s-a format dinamic și creator în duhul credinței promovată de Biserica Ortodoxă, unde românii s-au putut regăsi ca frați, încât pe bună dreptate putea să spună poetul nostru național, Mihai Eminescu, că „Biserica Ortodoxă este mama poporului român”. Numai în acest context și-a putut manifesta simțământul românesc ca pe o datorie de conștiință și generalul Teodor Seracin. Îngemânarea duhului credinței cu sentimentul național promovat de Biserica românească s-a concretizat în viața socială a Graniței Bănățene deopotrivă sub aspect cultural, bisericesc și politic.

În această ambianță statornicită pe aceste meleaguri, își va consacra activitatea Teodor Seracin, ca om al Bisericii.

Este cunoscut faptul că „aproape fără excepție românii din Granița au fost membrii în corporațiile bisericești, parohiale, eparhiale sau mitropolitane, pentru că „sinoadele” bisericești erau apreciate ca „mici parlamente românești”. Regăsiți într-un „organism național”, românii din fostul imperiu habsburgic își întăreau conștiința și, unii prin alții, își sporeau încrederea în izbânda finală. Toți și-au manifestat sentimentele românești cu toate riscurile”⁸.

Iar atitudinea fermă și protectoare a Bisericii a constituit chezașia năzuințelor lor. În acest context, unul din generalii Graniței Bănățene, Alexandru Lupu, la Viena fiind, a sfătuit generațiile tinere spunând: „Să ții morțiș la credința strămoșească căci ea ne-a făcut ceea ce suntem: popor civilizată cu speranța într-un viitor tot mai bun și mai consolidat”⁹.

O astfel de personalitate remarcabilă din Granița Bănățeană, care și-a pus activitatea în slujba neamului prin Biserica, a fost și generalul *Teodor Seracin*. Membru în Sinodul eparhial și în Congresul național bisericesc, a militat contra dotației de la stat (congrua) „pentru a nu ne lăsa înrobiți prin bani”¹⁰. În această calitate colaborează cu episcopul Nicolae Popea, și cu siguranță îl sprijină în alcătuirea Memorandumului redactat de Senatul Școlar și Sinodul Episcopal al Diecezei Caransebeșului înaintat Casei Magnaților și Dietei ungare în semn de protest, denunțându-se public adevăratele scopuri urmărite prin Legea 26/1893 „ce conține dispoziții care umplu de justa neliniște și de grele îngrijiri pe toți credincioșii noștri”. Desigur, Memorandumul denunța efectele acestei legi, care prin dotația acordată învățământului confesional, se urmărea, în fond, sabotarea dreptului de exercitare a acestuia; fiindcă, conform prevederilor Statutului Organic al Bisericii Ortodoxe Române și a legilor anterioare, recunosc autonomia Bisericii asupra școlilor confesionale, drepturile acesteia de

⁸ M. Bănescu, op. cit., pag. 598.

⁹ Trințiu Măran și Liviu Groza, Documente vieneze referitoare la Banatul Grăniceresc, Lugoj, 2005, pag. 68.

¹⁰ M. Bănescu, op. cit., pag. 599.

a institui învățatori, de a stabili salariile, de a decide în cazurile disciplinare, de a administra averile și toate problemele școlare¹¹.

În același timp, activând pe plan bisericesc, Teodor Seracin a fost ales în cercul Ohabîța ca delegat mirean la Congresul Național Bisericesc, apoi a fost ales vicepreședinte al Societăților Femeilor Ortodoxe Române pentru înfrumusețarea cimitirului din Caransebeș. Pe lângă aceasta, Teodor Seracin s-a remarcat și ca un bun biserican, participând cu regularitate la Sfânta Liturghie, stând în strana dreaptă în ținută de general¹².

Pe plan cultural, generalul Teodor Seracin participă la Despărțământul ASTRA din Caransebeș încă din perioada când se afla la Cernăuți.

Atașat învățământului confesional românesc, a depus la Consistoriul Diecezan din Caransebeș o importantă sumă de bani pentru înființarea unui gimnaziu de fete cu predare în limba română, iar pentru împlinirea dezideratelor didactice, a donat muzeului Institutului

pedagogic diecezan din Caransebeș un număr de 434 animale și păsări împăiate, dintre care 398 au fost piese rare de caleoptere și lepidoptere¹³.

Organul oficial eparhial „*Foaia Diecezană*”, păstrează mulțumirile ce i-au fost adresate din partea Institutului pedagogic pentru donația făcută: „Reamintim cu această ocazie că domnul general prin repetatele și prețioasele sale donații a contribuit la sporirea mijloacelor de instrucție ale Institutului nostru în ramura științelor naturale într-un mod vrednic de deosebita noastră mulțumită. Fie ca roadele instrucțiunii prin binefacerile care le revarsă asupra populației din locurile natale ale domnului general să înainteze binețe și mulțumind înaltelor vederi ale ilustrului nostru patron”¹⁴.

După o scurtă suferință, generalul Teodor Seracin a trecut la cele veșnice, la 12 martie 1901, fiind înmormântat în cimitirul de pe lângă biserică cu hramul „Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul” din Caransebeș.

Asemenea confrăților din Granița Bănățeană, generalul Teodor cavalier de Seracin rămâne în memoria posterității un model de dăruire pentru idealul unității naționale, vrednic de urmat de generațiile ce vor reprezenta viitorul acestei țări.

Iar nouă, celor ce reprezentăm Biserica parohială de origine a familiei Seracin, ne revine datoria de a-i face totdeauna pomenirea, dar mai ales cu prilejul centenarului Marii Uniri, ca unui precursor al acestui ideal măreț.

¹¹ Ioan Munteanu, Banatul istoric 1867-1918. Școala. Educația, vol.3, Ed. Excelsior Art, 2008, pag.105-106.

¹² Colonel Liviu Groza, Oameni care au fost, pag. 30; Idem, Generalul Teodor cavalier de Seracin, în vol. Biserica „Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul” din Caransebeș, necropolă a personalităților de seamă din Banat, pag. 142.

¹³ Colonel Liviu Groza, Biserica strămoșească în Banatul Grăniceresc, Ed. Nagard, Lugoj, 2007, pag.117.

¹⁴ Foaia Diecezană, anul IV, nr.21/1889.